

Mikszáth

pracovní zošit

Pamätný dom Kálmána Mikszátha

Sklabiná č. 188, 991 05 Sklabiná
Tel.: +421-47-4886113, 0918-999608
www.snm.sk

Otváracie hodiny: Denne okrem pondelka od 10.00 do 17.00 hod.

Vážení návštěvníci,

srdečně vás vítáme v Pamätnom dome Kálmána Mikszátha. Prostredníctvom našej expozície ste mali možnosť nahliadnúť do Mikszáthovho úžasného, bohatého, rozprávkového, humorom popretkávaného sveta, ktorý odzrkadľuje autorovo poznanie každodenného života i jeho pozorovateľské schopnosti, zúročované pri vernom vykresľovaní charakterov sklabinských Polovcov (Palócov), sedliakov, zemanov a remeselníkov. Mikszáth poznal viacero kultúr a stotožňoval sa s nimi, čo prispelo k obohateniu jeho osobnosti i diela.

„Veľký Polovec“ miloval rodnú krajinu – s jeho menom sa spájajú viaceré lokality. V Sklabinej nájdeme hneď sedem miest, ktoré – po tom, čo s nimi v detstve prišiel do kontaktu – premietol do svojich poviedok. Po spisovateľových stopách sa môžeme vydať napríklad do Veľkého Krtíša, do Balážskych Ďarmôt a do tamojšieho Múzea Polovcov, do Pamätného domu a parku Ilony Mauks (Mikszáthovej manželky) v Mohore či do Múzea Kálmána Mikszátha v Horpácsi.

Želáme vám príjemné chvíle pri riešení úloh v pracovnom zošite i pri čítaní Mikszáthových poviedok a románov.

Pracovníci Pamätného domu Kálmána Mikszátha

1. Miesta, spojené so životom a dielom Kálmána Mikszátha

Kálmán Mikszáth sa často túlal „krivolakou krajinou“, ktorú obývali Polovci, Slováci, Maďari, Nemci. Dobre ju poznal a prechovával k nej vrúcny vzťah. K týmto končinám sa viaže aj časť jeho „veľkopoloveckých“ textov (Slovenskí rodáci, Dobří Polovci, Dáždňik svätého Petra...).

Pri názvoch jednotlivých miest uveďte spôsob, akým sa viažu k životu či k literárnym textom Kálmána Mikszátha:

1 Rimavská Sobota

2 Obeckov

3 Banská Štiavnica

4 Balážske Ďarmoty

5 Mohora

6 Horpács

Vpíšte čísla uvedených miest do predkreslených štvorčiek na mape.

Ktoré z týchto miest poznáte? Čo ste v nich videli?

2. Z vystavených materiálov

Prvý výrazný úspech zaznamenal Mikszáth zbierkami poviedok Slovenskí rodáci a Dobří Polovci.

Spočítajte, koľkokrát sa vo vystavených materiáloch vyskytujú obálky oboch kníh:

Slovenskí rodáci

Dobří Polovci

Vo vystavených materiáloch nájdete spisovateľov názor na úlohu literatúry a politiky v jeho živote.

Ako ich navzájom porovnáva?

Ako by ste ich porovnali vy?

Nájdite podobné spojenia (radosť – hnev).

Napište, kto bol János Fábry
a kde sa s ním spisovateľ zoznámil?

Kedy žil Mikszáth
v Balážskych Ďarmotách a čomu
sa tam venoval?

Kedy sa musia hostia dostaviť na priateľskú
večeru k Mikszáthovcom v čiernom kabáte?
(Pomôcka: Hľadajte Mikszáthovu vizitku.)

Mikszáthove diela boli preložené do mnohých jazykov.

Kto naposledy preložil Mikszáthove poviedky do slovenčiny?
(Pomôcka: Obe zbierky sú súčasťou expozície.)

Poznáte aj iných prekladateľov jeho diel?

Čo si myslíte, kto sú to Polovci?

Pri krste zapísali spisovateľovo meno do matriky
v nesprávnom tvare.

V obci Sklabiná sa používalo polovecké nárečie.
Aké nárečie poznáte vy?

Používa sa vo vašom kraji nejaké nárečie?
Uveďte niekoľko slov, ktoré ste počuli od ľudí,
rozprávajúcich týmto nárečím.

Kedy bola otvorená expozícia,
ktorú ste dnes navštívili?

Pomenujte a nakreslite jeden predmet
etnografického charakteru, ktorý ste na výstave videli.

Na čo sa používal?
Má tento predmet aj súčasný ekvivalent?

3. Kálmán Mikszáth a jeho rodina

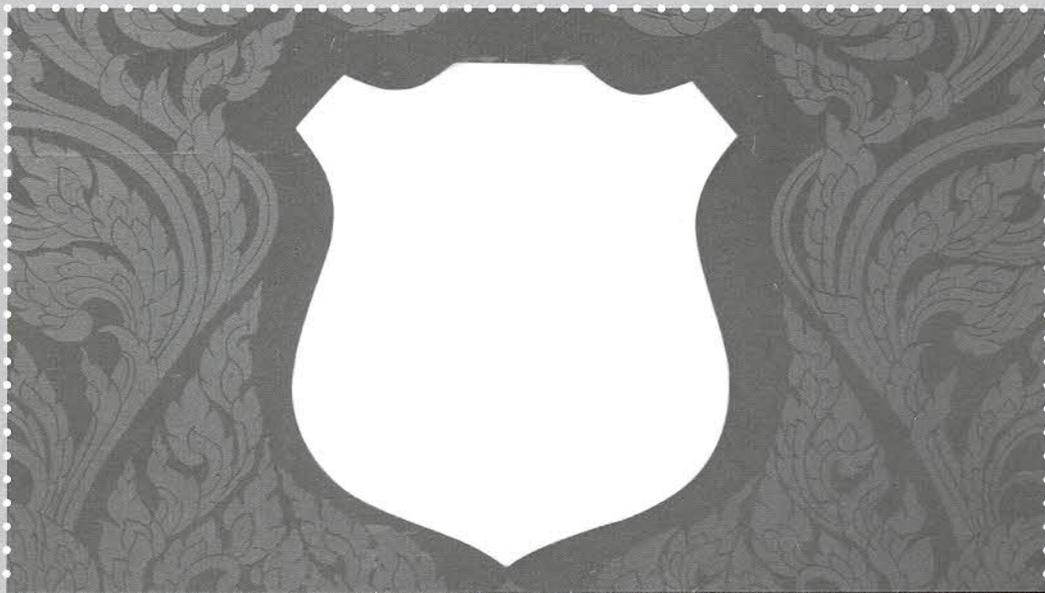
Mikszáth nikdy nepoužíval šľachtický titul, napriek tomu je vo vystavených materiáloch nakreslený erb s nasledovným textom: Rodový erb Kálmána Mikszátha Kiscsoltói.

Napište, aké motívy a farby sú v erbe zastúpené.

Vytvorte si vlastný erb s obľúbenými farbami a motívmi, ktoré vás vystihujú.

Kálmán Mikszáth sa ženil dvakrát. Raz v Pešti, druhý raz v Mohore,
no napriek tomu mal iba jednu manželku.

Ako je to možné?

Pešť

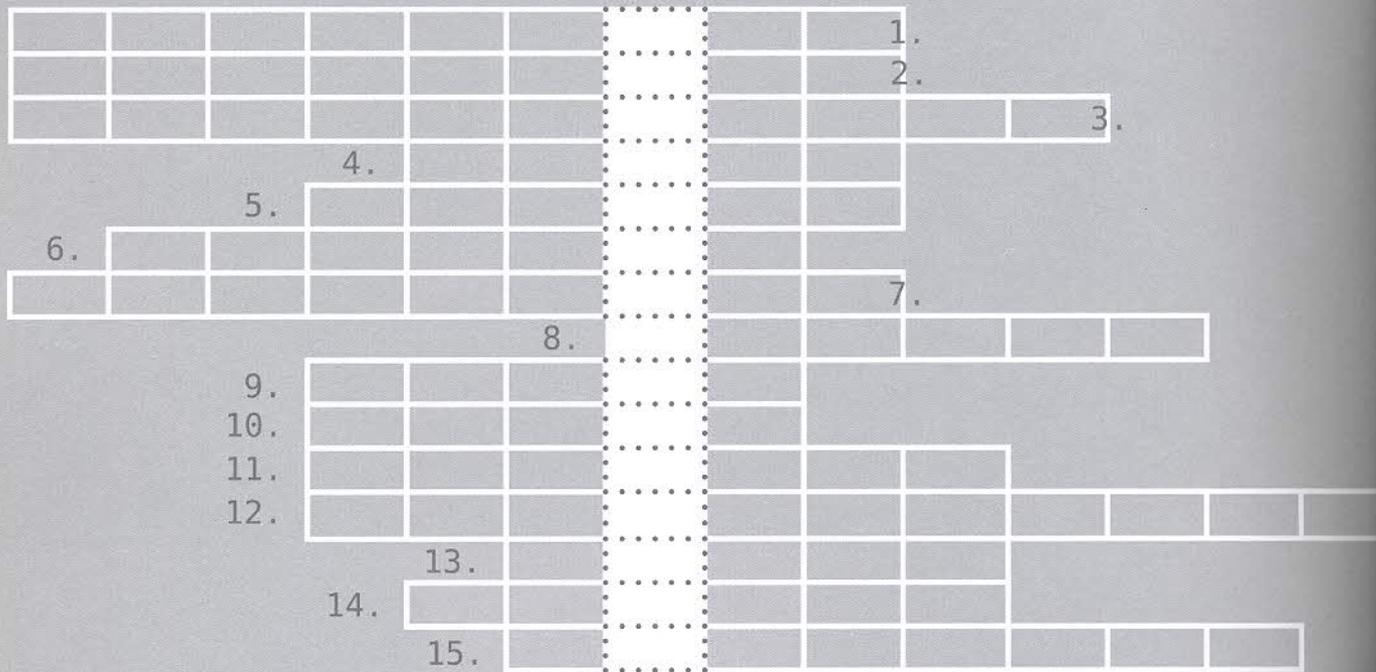
Mohora

Na to, aby sa mohlo manželstvo uzavrieť, nesmie chýbať...

4. Krížovka

V tajničke je ukrytý názov známej zbierky poviedok Kálmána Mikszátha v slovenskom preklade.

1. Priezvisko žijúceho prekladateľa Mikszáthových poviedok do slovenčiny
2. Mikszáthovo vierovyznanie (hovorovo)
3. Názov predposledného slovenského prekladu Mikszáthových poviedok
4. Časť z názvu románu v slovenskom preklade Hluchý Prakovský
5. Vlastník pamätného domu – tretia časť názvu
6. Vlastník pamätného domu – druhá časť názvu
7. Vlastník pamätného domu – prvá časť názvu
8. Spisovateľovo krstné meno
9. Miesto Mikszáthovho krstu: Veľký
10. Mikszáthov učiteľ v Rimavskej Sobote
11. Slovenský ekvivalent spisovateľovho krstného mena
12. Ako 3. riadok
13. Krstné meno spisovateľovho otca
14. Typ strednej školy, kde Mikszáth maturoval
15. Spisovateľovo priezvisko

5. Textový rébus

Písmená pri správnych odpovediach zakrúžkujte a pospájajte ich v poradí, v akom nasledujú. Vznikne pojem, ktorý bol pre Mikszátha veľmi charakteristický.

Kde krstili Kálmána Mikszátha ?

- A) Modrý Kameň K) Sklabiná H) Veľký Krtíš

Kto nesúhlasil s manželstvom Kálmána Mikszátha a Ilony Mauks?

- L) spisovateľova matka Á) spisovateľov otec U) budúci svokor

V ktorom roku vydal román Dáždnik svätého Petra?

- J) 1892 M) 1895 I) 1901

Pod akým povoláním figuruje spisovateľov otec v školskom denníku?

- O) statkár B) zeman Ú) vojak

Ako v tom čase nazývali funkciu, ktorú zastával Mikszáth pri Župnom úrade v Balážskych Ďarmotách?

- C) ostrovník E) opatrovník R) osovník

Riešenie:

6. Doplňenie textu

Doplňte chýbajúce slová do výroku Kálmána Mikszátha. Ak výrok nepoznáte, vyhľadajte ho vo vystavených materiáloch.

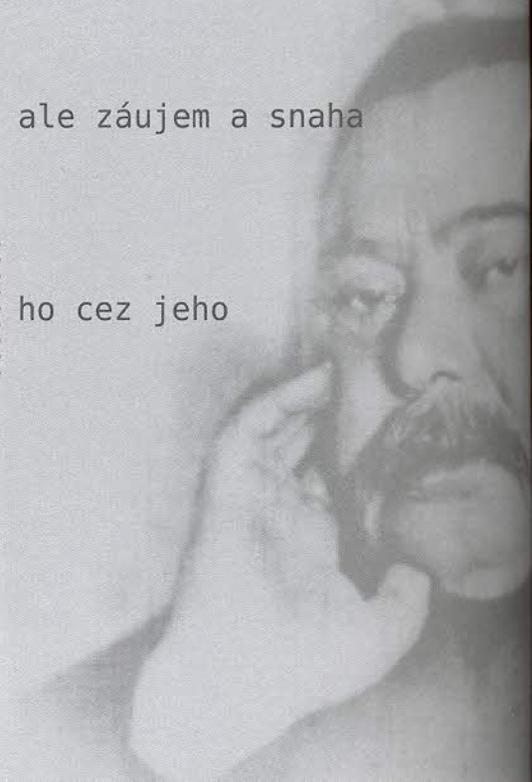
Najväčším

pre spisovateľa nie sú

vavríny a oslavy, ale záujem a snaha

ostatných

ho cez jeho

Pracovný zošit pre deti a mládež vo veku od 10 do 18 rokov.
Pamätný dom Kálmána Mikszátha, Sklabiná

Vydáva: SNM – Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku
Zostavili: Ondrej Böhm, Eva Bolemant, Júlia Ivanics, Sylvia Sipos
Grafická úprava: Réka Szabó
Zodpovedný vydavateľ: Gabriella Jarábik, riaditeľka SNM – MKMS,
Bratislava 2010

Ústrižok

Vyplnený ústrižok prosím vlož do označenej krabice, alebo pošli to
poštou na adresu Pamätného domu Kálmána Mikszátha (adresa: č. d. 188,
991 05 Sklabiná). Na konci každého mesiaca vylosujeme spomedzi došlých
ústrižkov jeden a pošleme Vám jednu z našich publikácií.

Meno:

Adresa:

Telefón:

Škola, ktorú navštevujem:

Pamätný dom som navštívil/a (dátum):

Podpis:

E-mail:

Trieda:

SK

SRNANKOVOU POŠTOVOU
MANIFESTAČNIA KULTURNÉ
SLAVENSTVO PÍSNEKOV

**POŠTOVÁ
BANKA**

• t a s r •

Slovenský rozhlas

Zoznam.sk

**SKOLA
MUZEU**

Skola múzeá a kultúrne strediská
Slovenskej republiky
ASOCIÁCIA
NÁSTAVBÁR
KULTÚRNYCH
MÚZEÍ
SRNANKOV
MIEŠTEN SKUTERU SRNANKOV
SRNANKOVSKO
SRNANKOVSKO